

Oostzee
Dhr.
Statenlaan 8 – De Kleine Campus
6828 WE Arnhem

Datum: 13-3-2020
Ons kenmerk: 2462
Betreft: Briefnotitie m.b.t. wettelijke consequenties Wet natuurbescherming
ruimtelijke ontwikkeling Roessinkdrijfdijk, Hengelo (Gld).

Geachte heer ,

Er zijn concrete plannen voor de bouw van een vijf boomwoningen en een centrale parkeerplaats in een bosperceel aan de Roessinkdrijfdijk te Hengelo (Gld). Voorliggend plan, is de aanpassing van een oorspronkelijk plan voor de bouw van 20 boomwoningen in het bosperceel.

Onderzoeksbureau Staring Advies heeft in 2015 een Quicksan natuurwaardenonderzoek uitgevoerd in het gehele bosperceel en in 2016 aanvullend onderzoek uitgevoerd naar broedvogels, specifiek roofvogels in het plangebied. Beide rapporten zijn in 2017 geactualiseerd, toen de Wet natuurbescherming, de oude Flora- en faunawet verving. De Quicksan beschrijft de wettelijke consequenties van de voorgenomen activiteiten op het gebied van soort- en gebiedsbescherming.

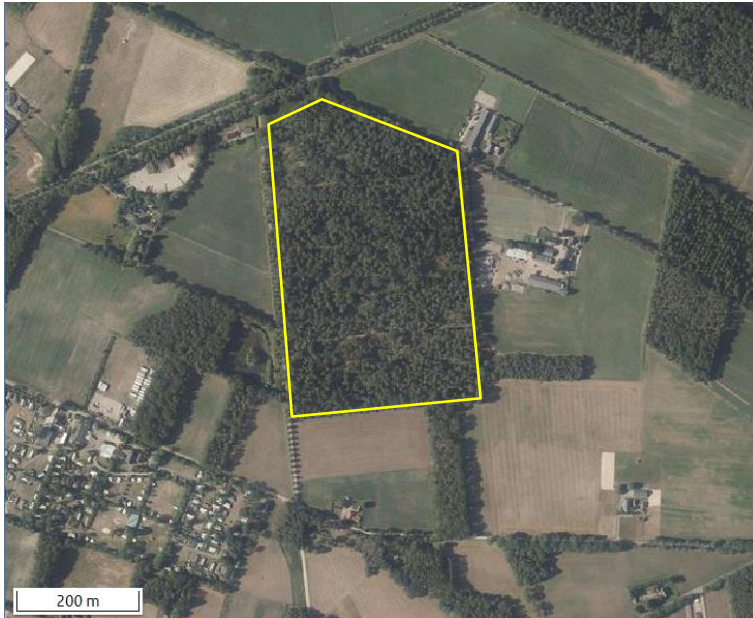
In de tussenliggende tijd, zijn de plannen gewijzigd. Het voornemen anno 2020 is niet langer om 20 boomwoningen te bouwen, maar vijf. Deze liggen evenwijdig verspreid in het bos. Tevens is de wens een centrale parkeerplaats te aan te leggen.

Wet- en regelgeving t.a.v. gebiedsbescherming is niet gewijzigd, zodat de bevindingen van Staring advies nog toepasbaar zijn, maar de veldbiologische gegevens stammen uit 2016 zodat een actualisatie daarvan wel wenselijk is. Veel beschermde diersoorten zijn immers mobiel, en hebben zich in de tussentijd kunnen vestigen in het plangebied.

Initiatiefnemer heeft daarom Natuurbank Overijssel gevraagd de quickscan natuurwaardenonderzoek te actualiseren. In voorliggende briefnotitie berichten wij onze bevinden.

Ligging en beschrijving van het plangebied

Het plangebied is gelegen aan de Roessinkdrijfdijk. Het ligt in het buitengebied, circa 2,8 kilometer van de woonkern Hengelo. Op onderstaande luchtfoto wordt het plangebied weergegeven.

Begrenzing (gele lijn) van het plangebied (bron: luchtfoto: Ruimtelijke plannen).

Het plangebied is gelegen in de gemeente Bronckhorst, ten noordoosten van de woonkern Hengelo en ten zuidwesten van de woonkern Ruurlo. Het plangebied betreft een gemengd bosperceel. De directe omgeving van het plangebied bestaat uit agrarische percelen en bebouwing, bospercelen, doorgaande (on)verharde wegen en een camping.

Het bosperceel wordt begrensd door agrarische percelen en doorgaande (on)verharde wegen. Naaldboomsoorten als fijnspar en grove den domineren de hoge boomlaag met lokaal Amerikaanse eik, beuk en zomereik in de lagere boomlaag. De onderste boomlaag en de hoge struiklaag is dicht begroeid met diverse inheemse boomsoorten als hultst, vuilboom en wilde lijsterbes. De kruidlaag wordt voornamelijk bepaald door plantensoorten van matig voedselarme omstandigheden met lokaal soorten van voedselarme en matig voedselrijke omstandigheden. De zuid- en oostrand van het plangebied worden begrensd door agrarische percelen en bos en de overige zijden worden begrensd door (on)verharde wegen als de Roessinkdrijfdijk, de Ruurloseweg en de Scharfdijk (bron: Staring Advies 2017).

Voorgenomen activiteit

Het parkeren vindt plaats op één centrale parkeervoorziening (853m²) nabij de entree tussen de bomen aan de Roessinkdrijfdijk waarbij de auto's onder overkappingen kunnen worden geplaatst. Elke overkapping heeft een maatvoering van 7m (l) x 3m (b) x 3m (h). Daarnaast wordt nog een gebouwtje geplaatst voor onder andere de afvalinzameling (30 m²). De boomwoningen worden zoveel mogelijk in bestaande open plekken gebouwd. Het kappen van bomen vindt zoveel mogelijk plaats in het kader van regulier onderhoud. Op onderstaande afbeelding wordt de ligging van de vijf boomwoningen en de parkeergelegenheid weergegeven.

Verbeelding van het wenselijke eindbeeld. Met de roze stippen worden de boomwoningen aangeduid. Met het blauwe vlak wordt de parkeerplaats weergegeven.

Methode

In het kader van het natuurwaardenonderzoek is het plangebied op 9 maart 2020 tijdens de daglichtperiode (ochtend) bezocht door een ecooloog van Natuurbank Overijssel¹. Het onderzoeksgebied is te voet onderzocht op de aanwezigheid en potentiële aanwezigheid van beschermde flora- en faunawaarden. Het gebied is visueel en auditief onderzocht. Tijdens het veldbezoek is gebruik gemaakt van een verrekijker (Swarovski 12x50). De onderzoeker beschikte tevens over een warmtebeeldcamera (Helion Pulsar xq28), maar deze is niet gebruikt. Het was die dag bewolkt, droog (na een bui) met een temperatuur van 8°C. De wind was matig (3–4 bft)

Het onderzoek heeft zich toegespitst op de vijf bouwlocaties van de boomwoningen en de centrale parkeerplaats. Een strook van 25 meter rondom de bouwlocaties is tevens onderzocht.

Resultaten

De inrichting en het gevoerde beheer maken het plangebied tot een geschikt functioneel leefgebied voor verschillende beschermde amfibieën-, grondgebonden zoogdier-, vogel- en vleermuissoorten.

Mogelijk nestelen er ieder jaar vogels in het plangebied, bezetten verschillende grondgebonden zoogdiersoorten er een vaste verblijf- en/of voortplantingsplaats, bezetten verschillende amfibieënsoorten er een (winter)rustplaats en benutten vleermuizen het plangebied als

¹ Het onderzoek is uitgevoerd door Ing. P.E.B. Leemreide. Hij heeft ruim 30 jaar ervaring als veldbioloog. Eerst specifiek op het gebied van vogelstudie, later meer integraal met een tweede specialisatie op het gebied van grondgebonden kleine zoogdieren en vleermuizen. Hij voert jaarlijks ca. 200 Quicksan natuurwaardenonderzoeken uit, verspreid over heel Nederland. Behalve beroepsmatig, is hij ook in de vrije tijd betrokken bij vogel- en vleermuisonderzoek, waaronder verschillende projecten in het kader van de Netwerk Ecologische Monitoring (NEM-VT) van het Centraal Bureau voor de Statistiek. Ook is hij voorzitter van de Vogelwerkgroep Zuidoost-Achterhoek en bestuurslid van de Vleermuiswerkgroep Gelderland.

foerageergebied. Vogels, amfibieën en grondgebonden zoogdieren gebruiken het plangebied ook als foerageergebied.

Effectbeoordeling

Door het uitvoeren van de voorgenomen activiteiten, worden mogelijk bezette vogelnesten beschadigd/vernield, en worden beschermde grondgebonden zoogdieren en amfibieën gedood en hun vaste verblijf- en voortplantingsplaats beschadigd en vernield. De functie van het plangebied als foerageergebied, wordt ook aangetast.

Toetsingskader

Sinds 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming van kracht. Het is verboden om alle soorten die beschermd zijn volgens de Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern en het Verdrag van Bonn, evenals de in paragraaf 3.2 en 3.3 van de Wet natuurbescherming genoemde soorten te doden en te verwonden, evenals het beschadigen en vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen. Verder is het verboden om plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Voor sommige in de Wet natuurbescherming genoemde soorten geldt een ontheffing voor het opzettelijk vangen en de vaste voortplantings- en rustplaatsen van deze soorten opzettelijk beschadigen of vernielen, als gevolg van werkzaamheden die uitgevoerd worden in het kader van een ruimtelijke ontwikkeling. In voorliggend geval is de vrijstellingsregeling van de Provincie Gelderland van kracht. In afwijking met de meeste provincies in Nederland, mogen in Gelderland beschermde soorten niet gedood worden als gevolg van activiteiten die uitgevoerd worden in verband met een ruimtelijke ontwikkeling.

Ook gelden er bepaalde vrijstellingen voor het verbod op verwonden en doden mits er gewerkt wordt volgens een door de Minister goedgekeurde Gedragscode. Bijvoorbeeld de Gedragscode Ruimtelijke Ontwikkeling en Inrichting (Stadswerk 2011).

Foerageergebied

Foerageergebied voor beschermde soorten is niet expliciet beschermd in de Wet natuurbescherming, tenzij het expliciet onderdeel uitmaakt van jaarrond beschermde rust- en nestplaatsen en het essentieel foerageergebied betreft en het vernietigen/aantasten van het foerageergebied de gunstige staat van instandhouding van de soort negatief beïnvloed. Bij de beoordeling van het effect zal daarom aangegeven worden of het foerageergebied, essentieel foerageergebied betreft; van belang voor de gunstige instandhouding van de soort.

Zorgplicht

Artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming voorziet in een algemene verplichting voor een ieder om voldoende zorg te dragen voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.

De zorgplicht is als een open norm geformuleerd in het eerste lid van artikel 1.11. In het tweede lid wordt de zorgplicht iets geconcretiseerd door te bepalen dat de zorgplicht in elk geval inhoudt

dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor in het wild levende dieren en planten:

1. dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel,
2. indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevergd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
3. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.

Wettelijk kader

Voorgenomen activiteit wordt gezien als 'ruimtelijke ontwikkeling'. In afwijking van de verboden in artikel 3.10, eerste lid, van de Wet natuurbescherming is het toegestaan om sommige soorten opzettelijk te vangen en de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van deze soorten opzettelijk te beschadigen of te vernielen wanneer er geen andere bevredigende oplossing bestaat.

In het kader moet zorgplicht is de initiatiefnemer verplicht om schadelijke gevolgen voor in het wild levende dieren en planten zo veel mogelijk te voorkomen. Dit betreft maatwerk. Indien het mogelijk is om zinvolle concrete maatregelen m.b.t. de zorgplicht te benoemen, zijn deze opgenomen in dit rapport.

Wettelijke consequenties

Voorgenomen activiteit wordt gezien als 'ruimtelijke ontwikkeling'. In afwijking van de verboden in artikel 3.10, eerste lid, van de Wet natuurbescherming is het toegestaan om de beschermde dieren, die een vaste verblijf- en voortplantingsplaats in het plangebied bezetten, te vangen en hun vaste verblijf- en voortplantingsplaats te beschadigen en te vernielen.

Vogels

Er zijn geen aanwijzingen gevonden dat er vogels in, of in de directe omgeving van het plangebied nestelen, waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn, zoals roofvogels en ransuil. Er is tijdens het veldbezoek wel een paartje Buizerds waargenomen. Gelet op hun gedrag (alarmerend en schroevend boven het bos) moet aangenomen worden dat deze een nestplaats bezetten in het bos, vermoedelijk in de zuidoosthoek van het bosperceel. In de omgeving van de geplande boomhuizen zijn geen oude of bezette roofvogelhorsten waargenomen.

Door het uitvoeren van de voorgenomen activiteiten tijdens de voortplantingsperiode, worden mogelijk bezette vogelnesten beschadigd en vernield en worden mogelijk jonge, niet vlieg-vlugge jonge vogels gedood. Van de in het plangebied nestelende soorten is uitsluitend het bezette nest beschermd, niet het oude nest of de nestplaats. Voor het verstoren/vernielen van een bezet nest (eieren) of het doden van een vogel kan geen ontheffing van de verbodsbepalingen verkregen worden omdat de voorgenomen activiteit niet als een in de wet genoemd belang wordt beschouwd.

Het uitvoeren van de voorgenomen activiteiten dient bij voorkeur buiten de voortplantingsperiode van vogels uitgevoerd te worden. De meest geschikte periode om de voorgenomen activiteiten uit te voeren is augustus- half maart. Voorgenomen werkzaamheden mogen juridische beschouwd wel plaats vinden tijdens het broedseizoen van vogels, mits er geen bezette vogelnesten

beschadigd/vernield worden. Indien bebouwing gesloopt wordt tijdens de voortplantingsperiode, dient vooraf een broedvogelscan uitgevoerd te worden om vast te stellen of er wel of geen bezette vogelnesten aanwezig zijn in de te slopen bebouwing.

Wettelijke consequenties in het kader van de Wnb:

- werkzaamheden uitvoeren buiten de voortplantingsperiode of broedvogelscan uitvoeren;

Grondgebonden zoogdieren

Door het uitvoeren van de voorgenomen activiteiten worden mogelijk beschermde grondgebonden zoogdieren verwond en/of gedood en worden mogelijk rust- en/of voortplantingslocaties beschadigd en vernield. De in het plangebied voorkomende grondgebonden zoogdiersoorten mogen niet gedood worden. Voor het beschadigen/vernieren van de rust- en voortplantingsplaats geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen. Om te voorkomen dat deze dieren (opzettelijk) gedood worden, dienen ze weggevangen te worden en elders weer losgelaten te worden (zie tabel onder voor toepasbare vangmiddelen).

Vrijstelling vangen diersoorten	
Toelichting Op grond van artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming wijzen Provinciale Staten in deze bijlage, behorend bij artikel 3.68 van de Omgevingsverordening, soorten aan die bij handelingen in de kaders, bedoeld in artikel 3.10, tweede lid, onder a, e, f en g van de Wet natuurbescherming, met behulp van de aangegeven middelen opzettelijk mogen worden gevangen.	
Gebied: binnen de gehele provincie.	
Periode: gedurende het hele jaar.	
Soort	Toegestane middelen vangen
Aardmuis	Vangkooi
Bosmuis	Vangkooi
Bruine kikker	Schepnet
Dwergmuis	Vangkooi
Dwergspitsmuis	Vangkooi
Egel	Vangkooi
Gewone bosspitsmuis	Vangkooi
Gewone pad	Schepnet
Haas	Vangkooi
Huisspitsmuis	Vangkooi
Kleine watersalamander	Schepnet
Konijn	Vangkooi
Meerkikker	Schepnet
Middelste groene kikker	Schepnet
Ondergrondse woelmuis	Vangkooi
Ree	Vangkooi
Rosse woelmuis	Vangkooi
Tweekleurige bosspitsmuis	Vangkooi
Veldmuis	Vangkooi
Vos	Vangkooi
Woelrat	Vangkooi

Toepasbare vangmiddelen om beschermde grondgebonden zoogdieren weg te vangen uit het plangebied (bron: Omgevingsverordening Gelderland d.d. 19-12-2018).

Door uitvoering van de voorgenomen activiteiten wordt de functie van het plangebied als foerageergebied voor de in het plangebied foeragerende grondgebonden zoogdieren niet aangetast, mits deze toegang krijgen tot het plangebied. Het aantasten van de functie van het plangebied als foerageergebied, leidt niet tot wettelijke consequenties.

Mits er geen grondgebonden zoogdieren (opzettelijk) gedood worden, leiden de voorgenomen activiteiten niet tot wettelijke consequenties. Indien niet voorkomen kan worden dat beschermde dieren verwond of gedood worden, dient een ontheffing van de verbodsbepalingen (doden en verwonden) aangevraagd te worden. Er hoeft geen nader onderzoek uitgevoerd te worden en er hoeft geen ontheffing van de verbodsbepalingen aangevraagd te worden om de voorgenomen activiteiten uit te mogen voeren in het kader van de Wnb.

Er is in het plangebied en de directe omgeving geen dassenburcht aangetroffen en er zijn geen aanwijzingen gevonden dat het plangebied tot functioneel leefgebied van de das behoort. Voorgenomen activiteiten hebben overigens geen negatief effect op het foerageergebied van de das of de duurzame instandhouding van een dassenburcht ergens op het perceel.

Wettelijke consequenties in het kader van de Wnb:

- Geen, mits er geen beschermde dieren gedood worden;

Amfibieën

Door het uitvoeren van de voorgenomen activiteiten worden mogelijk amfibieën verwond en/of gedood en worden mogelijk (winter)rustplaatsen beschadigd en vernield. De in het plangebied voorkomende grondgebonden amfibieën mogen niet opzettelijk gedood worden. Om te voorkomen dat deze dieren (opzettelijk) gedood worden, dienen ze weggevangen te worden (zie tabel boven voor toepasbare vangmiddelen).

Mits geen amfibieën (opzettelijk) gedood worden, leiden de voorgenomen activiteiten niet tot wettelijke consequenties. Indien niet uitgesloten kan worden dat amfibieën gedood worden, dient gewerkt te worden volgens een toepasbare en door de Minister goedgekeurde Gedragscode², of dient ontheffing van de verbodsbepaling ‘doden’ verkregen te worden. Er hoeft geen nader onderzoek uitgevoerd te worden.

Wettelijke consequenties in het kader van de Wnb:

- Geen, mits er geen beschermde dieren gedood worden;

Overige soorten

Het onderzoeksgebied behoort niet tot functioneel leefgebied van andere beschermde diersoorten. Vanwege de lokale invloedssfeer heeft de voorgenomen activiteit geen negatief effect op beschermde soorten met een rust- en of voortplantingsplaats buiten het plangebied. Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is niet noodzakelijk.

Conclusie

Mits geen bezette vogelnesten beschadigd of vernield worden, en geen beschermde dieren (onnodig) gedood worden, leiden de voorgenomen activiteiten niet tot wettelijke consequenties in het kader van de Wet natuurbescherming (aspect soortbescherming).

Er hoeft geen nader onderzoek uitgevoerd te worden en er hoeft geen ontheffing of vergunning aangevraagd te worden om de voorgenomen activiteiten uit te kunnen voeren conform wet- en regelgeving voor beschermde soorten en -gebieden.

De wettelijke conclusies, zoals hierboven verwoord, wijken gedeeltelijk af van de conclusies, zoals verwoord in het rapport van Staring Advies^{3,4}. In afwijking van de wettelijke consequenties, mogen beschermde dieren niet gedood worden als gevolg van de uitvoering van de voorgenomen

² Dat kan zijn de Gedragscode ‘ruimtelijke ontwikkeling en inrichting van Stadswerk’.

³ Wamelink, S.J.J., Boerboom, R., 2017. Quicksan natuurtoets, Landgoed Lijftogtsheide in Hengelo (Gld). Staring Advies, Hoog-Keppel

⁴ : Boerboom, R., 2017. Aanvullend vogelonderzoek, Lijftogtsheide in Hengelo (Gld). Staring Advies, Hoog-Keppel

activiteiten. Beschermde dieren dienen weggevangen te worden. Geadviseerd wordt te werken conform de een goedgekeurde en toepasbare Gedragscode⁵. Daarbij is van belang dat initiatiefnemer aantoonbaar heeft gehandeld conform de gestelde eisen van de Gedragscode. Onderdeel van het werken conform een gedragscode is het opstellen van een ecologisch werkprotocol en verslaglegging van de uitgevoerde maatregelen.

Indien de werkzaamheden na 2020 uitgevoerd worden, wordt geadviseerd een broedvogelscan uit te voeren, voorafgaand aan de uitvoering om te zien om er zich geen vogels hebben gevestigd nabij de bouwplaatsen, waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn, zoals roofvogels.

De Wet natuurbescherming vormt geen belemmering voor uitvoering van de voorgenomen activiteiten.

Ing.
Ecoloog

⁵ <https://mijn.rvo.nl/overzicht-gedragscodes>

Bijlage 1

In onderstaande tabel worden de wettelijke consequenties samengevat weergegeven.

Soortgroep	Functie	Beschermde soorten planlocatie	Verbodsbepalingen*	aandachtspunt
Grondgebonden zoogdieren	Foerageergebied	Diverse soorten	Niet van toepassing, vrijstelling i.v.m. ruimtelijke ontwikkeling	Geen
Grondgebonden zoogdieren	Rust- en voortplantingslocaties	Diverse soorten	Niet van toepassing; vrijstelling van wege ruimtelijke ontwikkeling	Geen
Grondgebonden zoogdieren	Doden van dieren	Diverse soorten	Art. 3.10 lid 1a	Geen dieren doden, werken volgens Gedragscode of ontheffing aanvragen
Vogels	Foerageergebied	Diverse soorten	Niet van toepassing; duurzame instandhouding van de soort wordt niet aangetast	Geen
Vogels	Bezette nesten (niet jaarrond beschermd)	Onbekend	Art. 3.1 lid 2	Terrein inrichten buiten de voortplantingsperiode indien er vogels nestelen
Vogels	Jaarrond beschermde nest- en rustplaats	Niet aanwezig	Niet van toepassing	Geen
Vogels	Doden van dieren	onbekend	Art. 3.1 lid 1	Terrein inrichten buiten de voortplantingsperiode, indien er vogels nestelen
Vleermuizen	Vliegroute	Niet aanwezig	Niet van toepassing	Geen
Vleermuizen	Foerageergebied	Diverse soorten	Functie wordt niet aangetast	Geen
Vleermuizen	(Winter)rustplaats	Niet aanwezig	Niet van toepassing	Geen
Vleermuizen	Doden van dieren	Niet van toepassing	Niet van toepassing	Geen
Amfibieën	Voortplantings-biotop	Niet aanwezig	Niet van toepassing	Geen
Amfibieën	Foerageergebied	Diverse soorten	Niet van toepassing; vrijstelling van wege ruimtelijke ontwikkeling	Geen
Amfibieën	(Winter)rustplaats	Diverse soorten	Niet van toepassing; vrijstelling van wege ruimtelijke ontwikkeling	Geen
Amfibieën	Doden van dieren	Diverse soorten	Art. 3.10 lid 1a	Geen dieren doden, werken volgens Gedragscode of ontheffing aanvragen
Overige soorten	Dieren en overige functies	Niet aanwezig	Niet van toepassing	Geen

Samenvatting van de wettelijke consequenties.

Soortgroep	Rust- en verblijfplaats	Voortplantingsplaats	Vliegrouete (vleermuize)	Essentieel foerageergebied	Wettelijke consequenties?	Nader onderzoek vereist	Ontheffing vereist?
Grondgebonden zoogdieren	ja	ja	n.v.t.	nee	ja	nee	Nee, er kan ook gewerkt worden met een Gedragscode
Vogels	nee	mogelijk	n.v.t.	nee	mogelijk	nee	Nee, tenzij bezette nesten vernield worden
Vleermuizen	nee	nee	nee	nee	nee	nee	nee
Amfibieën	ja	nee	n.v.t.	nee	nee	nee	Nee, er kan ook gewerkt worden met een Gedragscode

Vereenvoudigde samenvatting van de wettelijke consequenties per diergroep.

Fotobijlage

